

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **MUDr. I. L.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. J. J., bývajúcim v B., proti žalovaným **1/ A. A.**, so sídlom O., Rakúska republika, **A. A.** – organizačná zložka so sídlom v B., **2/ G., s.r.o.**, so sídlom v B., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 97/2000, o dovolaní žalovaného **1/** zastúpeného JUDr. P. Z., advokátom so sídlom v Bratislave, 29. augusta č. 19, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2010 sp. zn. 4 Co 334/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2010 sp. zn. 4 Co 334/2009 **z r u š u j e** vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa v konaní domáhal náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená na jeho batožine pri leteckej preprave v dňoch 6. a 7. mája 1999 z Dallasu do Viedne. V žalobe a tiež v priebehu konania poukazoval na to, že na letisku vo Viedni zistil, že jeho kufor sa počas prepravy stratil, preto stratu batožiny nahlásil 7. mája 1999 leteckej spoločnosti. Asi po týždni mu bol kufor doručený, avšak poškodený a bez niektorých vecí tvoriacich jeho obsah.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 5. septembra 2002 č.k. 11 C 97/2000-116 zastavil konanie voči žalovanému **1/** a žalobu voči žalovanému **2/** zamietol. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. Výrok o zastavení konania odôvodnil tým, že žalovaný **1/** nemá spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Zamietnutie žaloby voči žalovanému **2/** vysvetlil nedostatkom jeho pasívnej vecnej legitímácie v danom spore.

Za škodu spôsobenú pri preprave batožiny zodpovedá dopravca, ktorým ale žalovaný 2/ nebol (poskytoval iba služby cestovnej kancelárie).

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 31. marca 2004 sp. zn. 4 Co 92/2003 napadnutý rozsudok potvrdil vo výroku týkajúcom sa žalovaného 2/; vo zvyšku rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Aj odvolací súd vychádzal z názoru, že subjektom, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú pri preprave batožiny, je dopravca. Keďže žalovaný 2/ týmto subjektom nie je, nemá v danom prípade pasívnu vecnú legitimáciu. Prepravu batožiny zabezpečoval žalovaný 1/, ktorý podľa právneho názoru odvolacieho súdu má spôsobilosť byť účastníkom konania. Keďže súd prvého stupňa vec z týchto aspektov neposúdil, odvolací súd jeho rozhodnutie zrušil vo výroku o zastavení konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 a 2 O.s.p.).

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 29. mája 2007 č.k. 11 C 97/2000-365 po čiastočnom späťvzátí žaloby zastavil konanie v časti o zaplatenie 25 943 Sk a tiež v časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,8 % mesačne od 8. mája 1999 do 14. novembra 1999. Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcu zaviazal nahradiť žalovaným trovy konania. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca neuplatnil nárok na náhradu škody včas, v konaní neunesol dôkazné bremeno, nepreukázal prepravu batožiny, ani existenciu škody a jej výšku. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 a § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 9. apríla 2008 sp. zn. 4 Co 435/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi do 3 dní 15 557 Sk so 17,8 % úrokom ročne z omeškania od 14. apríla 2000 do zaplatenia a vo zvyšku príslušenstva sa žaloba zamietla. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobca v konaní preukázal existenciu všetkých predpokladov vzniku zodpovednostného právneho vzťahu medzi ním a žalovaným 1/. Výsledkami dokazovania bolo preukázané, že žalobca má právo na náhradu škody, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný 1/. Pokiaľ žalovaný 1/ namietal nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, Krajský súd v Bratislave pripomenul svoj rozsudok z 31. marca 2004 sp. zn. 4 Co 92/2003, v ktorom vyslovil právny názor o neopodstatnenosti uvedenej námietky. Dodal, že v danom prípade bolo od začiatku konania zrejmé, voči komu

žaloba smeruje; žalobca navyše dodatočne spresnil označenie inak nepochybného účastníka konania na strane žalovaného. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil (§ 220 O.s.p.). Zrušujúci výrok svojho rozhodnutia odôvodnil nesprávnosťou rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie (ďalej tiež „prvé dovolanie“). Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) uznesením z 8. júla 2009 sp. zn. 3 Cdo 290/2008 napadnuté rozhodnutie zrušil v časti, ktorou bolo žalobe vyhovené, a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia napadnutého rozhodnutia bolo nedodržanie procesného postupu v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu) – odvolací súd si v danej veci nezadovážil rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Vzhľadom na túto procesnú vadu konania dovolací súd ani nemohol pristúpiť k posúdeniu správnosti odvolacím súdom zaujatých právnych záverov.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 10. marca 2010 sp. zn. 4 Co 334/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi do 3 dní 516,40 € so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 14. apríla 2000 do zaplatenia; v časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že vec prejednal na pojednávaní v zmysle § 214 ods. 1 O.s.p. Dokazovanie doplnil výsluchom účastníkov konania, výpisom z obchodného registra, oznámením publikovaným pod č. 544/2003 Z.z. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Poukázal na to, že dovolací súd v zrušujúcom uznesení nepovažoval za dôvodnú námietku žalovaného 1/ o jeho nesprávnom označení v žalobe, lebo v kontexte relevantných skutkových okolností bolo zrejmé, voči komu žaloba smeruje, pričom skutočnosť, že za označením žalovaného 1/ je uvedené označenie tuzemskej organizačnej zložky, neznamená, že by žalovaným bol subjekt bez právnej subjektivity. Navyše, žalobca na odvolacom pojednávaní spresnil označenie žalovaného 1/ v zmysle aktuálneho výpisu z obchodného registra. V ďalšom odvolací súd uviedol, že zodpovednosť dopravcu a jej rozsah sa v danom prípade riadia ustanoveniami Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel v medzinárodnej leteckej doprave – Varšavského dohovoru (publikovaného pod č. 15/1935 Zb.), protokolu, ktorým sa mení Varšavský dohovor (publikovaného pod č. 15/1966 Zb.), Dohovoru o zjednaní niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej preprave

vykonávanej inou osobou ako zmluvným dopravcom, doplnujúceho Varšavský dohovor (publikovaného pod č. 27/1968 Zb.) a prepravnými podmienkami danej leteckej spoločnosti. Dospel k záveru, že žalobca lehotu na uplatnenie práva na náhradu škody nezmeškal, lebo stratu batožiny nahlásil už 7. mája 1999 po prilete do Viedne. Následná korešpondencia medzi ním a žalovaným 1/ bola už len pokračovaním v uplatňovaní náhrady škody (včasnosť uplatnenia nároku zodpovedá aj ustanoveniu § 771 Občianskeho zákonníka). Žalobca uplatnil svoj nárok včas aj na súde – žalobou podanou 10. marca 2000. Z týchto dôvodov považoval súd za neopodstatnenú námietku žalovaného 1/, že došlo k premlčaniu predmetného práva žalobcu; za nesprávny pritom považoval názor súdu prvého stupňa, že žalobca uplatnil svoj nárok až 15. novembra 1999. Žalovaný 1/ celú záležitosť evidoval ešte pred týmto dňom, dôkazom čoho je, že mu v septembri bol na vyplnenie doručený dotazník o batožine, žalovaný 1/ v liste z 15. decembra 1999 vyjadril žalobcovi svoje želanie zaplatiť mu škodu do výšky 360 USD a letecká spoločnosť D. sa mu ospravedľovala za zdĺhavé riešenie jeho záležitosti a ponúkla mu doplatok náhrady do 30 kg (240 USD). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu bolo v konaní preukázané, že žalovaný 1/ zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi. Jej výška vyplývala z potvrdenia o nemožnosti opraviť žalobcov kufor a tiež z prepravných podmienok dopravcu stanovujúcich náhradu vo výške 20 USD/1 kg batožiny. Keďže žalovaný 1/ evidoval batožinu žalobcu s hmotnosťou 18 kg, predstavuje náhrada škody 360 USD, ktorú považoval za primeranú aj odvolací súd. Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa zmenil (§ 220 O.s.p.); výrok o náhrade trov konania zrušil (§ 221 ods. 1 a 2 Os.p.) s odôvodnením, že súd prvého stupňa nerozhodol o trovách celého konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie (ďalej tiež „druhé dovolanie“). Uviedol, že v danom prípade došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p., lebo žalovaným bol neexistujúci subjekt – organizačná zložka bez právnej subjektivity. Podľa názoru dovolateľa došlo v konaní aj k procesnej vade v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci – odvolací súd totiž napriek tomu, že dovolací súd v konaní o prvom dovolaní upriamil jeho pozornosť na potrebu zopakovať v odvolacom konaní dokazovanie za účelom zadováženia rovnocenného podkladu pre posúdenie skutkových zistení významných z hľadiska posúdenia včasnosti podania žiadosti o náhradu škody, takéto dokazovanie nevykonal, čím opätovne nerešpektoval zákonom určený postup (§ 213 ods. 3 O.s.p.). Tým, že žalovaný v septembri 1999 zaslal žalobcovi dotazník o batožine, neboli ešte splnené náležitosti požadované Varšavským

dohovorom v znení zmien a doplnkov; navyše, tento dotazník žalobca ani nepodpísal a neodoslal. Okrem reklamovania oneskorenia batožiny žalobca nereklamoval nič iné. Nie je pravdou, že medzinárodné právne predpisy týkajúce sa leteckej prepravy neupravujú spôsob uplatnenia nároku na náhradu škody vzniknutej pri strate alebo poškodení batožiny. Podľa čl. 26 ods. 3 Dohovoru platí, že každé ohradenie (sťažnosť) má byť vykonané výhradou napísanou na dopravnnej listine alebo nejakým iným prípisom odoslaným v lehote, ktorá je stanovená pre toto ohradenie (sťažnosť). Článok 26 ods. 4 jednoznačne hovorí o preklúzii, a to tak, že ak nedošlo k ohradeniu (sťažnosti) v stanovených lehotách, sú všetky žaloby proti dopravcovi neprípustné, iba ak by sa tento dopustil podvodu. Na daný prípad treba aplikovať aj čl. 26 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého prijatie batožiny príjemcom bez ohradenia (sťažnosti) zakladá domnienku, že tovar bol dodaný v dobrom stave a v súlade s dopravnou listinou, pokiaľ nebude preukázaný opak. Tvrdenie odvolacieho súdu, že uvedený dohovor nerieši nárok na uplatnenie náhrady škody vzniknutej pri strate alebo poškodení batožiny, odporuje čl. 28 ods. 1 Dohovoru. Záver o rozsahu škody nepodložil odvolací súd žiadnym výsledkom dokazovania. Žalobca v konaní netvrdil, že mu boli poškodené alebo odcudzené všetky prepravované veci; výslovne uviedol iba poškodenie kufra a vykradnutie značnej časti vecí. Pokiaľ potom odvolací súd rozhodol na základe voľnej úvahy (čím sa dostal aj do rozporu so svojím skorším rozhodnutím), v podstate žiaden dôkaz vo vzťahu k zisteniu rozsahu škody nevykonal, a preto ani nemal čo vyhodnocovať. Rozhodnutie je nesprávne aj v tom, že spočíva na nenáležitej aplikácii ustanovenia § 771 Občianskeho zákonníka, ktoré sa nemalo použiť, lebo prednosť mali ustanovenia medzinárodnej zmluvy. Dovolateľ napokon odvolaciemu súdu vytkol, že nesprávne rozhodol tiež v časti týkajúcej sa trov konania. V závere dovolania vysvetlil aj morálne aspekty svojho postupu v danej veci. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a a/ konanie zastaviť alebo b/ vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k druhému dovolaniu poukázal na dĺžku trvania sporu účastníkov konania. Žalovaným 1/ podaný mimoriadny opravný prostriedok označil za účelový, zameraný len na oddialenie náhrady škody a trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu uvedenému v § 238 ods. 1 O.s.p., preskúmal bez nariadenia

dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba vo veci samej zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Aj so zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ a c/ až g/ O.s.p. neboli v druhom dovolaní namietané ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. K otázke, či v predmetnom konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. b/ O.s.p. v tom zmysle, že žalovaný subjekt nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, sa dovolací súd vyjadril už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, v ktorom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 57/1996 a konštatoval, že žalobcom zvolené označenie žalovaného subjektu obsahuje úplné znenie obchodného mena spoločnosti s právnou subjektivitou; pokiaľ za ním nasleduje ešte označenie organizačnej zložky, nemení to nič na tom, že žalovaným nie je ten, kto nemá právnú subjektivitu. Na záveroch zaujatých v otázke spôsobilosti žalovaného 1/ byť účastníkom konania zotrváva dovolací súd aj v konaní o druhom dovolaní a uzatvára, že námietka o existencii procesnej vady v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. je nedôvodná.

Pokiaľ však žalovaný 1/ v druhom dovolaní tvrdí, že v odvolacom konaní došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), je jeho námietka opodstatnená.

1. Druhé dovolanie žalovaného 1/ smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2010 sp. zn. 4 Co 334/2009 (č.l. 494 spisu). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa v tomto rozsudku vyskytli rozpory v označení odvolania žalobcu, na základe ktorého odvolací súd rozhodoval, a tiež označenia rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol predmetom preskúmania odvolacím súdom. V dôsledku týchto rozporov je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný.

V záhlaví druhým dovolaním napadnutého rozhodnutia je uvedené, že odvolací súd rozhodoval „na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 5. septembra 2002 č.k. 11 C 97/2000-116“. Aj úvodná časť odôvodnenia tohto rozhodnutia odvolacieho súdu je formulovaná tak, akoby „napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa“ bol rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 5. septembra 2002 č.k. 11 C 97/2000-116. O odvolaní proti tomuto rozsudku už ale Krajský súd v Bratislave rozhodol rozsudkom z 31. marca 2004 sp. zn. 4 Co 92/2003 (č.l. 150 spisu), ktorý podľa obsahu spisu nadobudol právoplatnosť 8. júla 2004.

Odôvodnenie druhým dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje časť týkajúcu sa zrušenia skoršieho rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2008 sp. zn. 4 Co 435/2007 (č.l. 405 spisu) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. júla 2009 sp. zn. 3 Cdo 290/2008 (č.l. 442 spisu). Rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý dovolací súd zrušil, rozhodoval Krajský súd v Bratislave o odvolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 29. mája 2007 č.k. 11 C 97/2000-365. V kontexte rozhodnutia odvolacieho súdu ako celku táto časť odôvodnenia nasvedčuje (na rozdiel od záhlavia) tomu, že „napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa“ nie je rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 5. septembra 2002 č.k. 11 C 97/2000-116, ale rozsudok tohto súdu z 29. mája 2007 č.k. 11 C 97/2000-365. Treba uviesť, že k nepreskúmateľnosti rozhodnutia napadnutého druhým dovolaním viedla aj odvolacím súdom zvolená vnútorná štruktúra (skladba) odôvodnenia, v ktorom sa uvádza rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 5. septembra 2002 č.k. 11 C 97/2000-116 bez toho, aby bol spomenutý ďalší priebeh

konania od tohto rozsudku po rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2008 sp. zn. 4 Co 435/2007 (t.j. bez toho, aby bol spomenutý prvý rozsudok odvolacieho súdu a v poradí druhý rozsudok prvostupňového súdu).

So zreteľom na uvedenú rozpornosť dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2010 sp. zn. 4 Co 334/2009 nezodpovedá § 157 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p. a je nepreskúmateľný. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (viď R 111/1998), na ktorú musí dovolací súd vziať zreteľ aj vtedy, ak nebola v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Existencia vady tejto povahy je vždy dôvodom na zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku.

2. Už v uznesení z 8. júla 2009 sp. zn. 3 Cdo 290/2008 dovolací súd poukázal na odlišnosť skutkových zistení, z ktorých pri rozhodovaní vychádzali súdy nižších stupňov. Súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na skutkovom zistení, že žalobca neuplatnil nárok na náhradu škody voči leteckej spoločnosti v určenej lehote; odvolací súd vychádzal z opačného skutkového zistenia, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody v určenej lehote. Dovolací súd s poukazom na to, že oba súdy vychádzali z odlišných skutkových zistení, odvolaciemu súdu už vtedy vytkol nerešpektovanie ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom v čase jeho rozhodovania) ukladajúceho odvolaciemu súdu povinnosť vždy zopakovať dokazovanie v prípade, ak skutkové zistenia súdu prvého stupňa nie sú správne. S poukazom na obsah zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom (č.l. 400 spisu) bolo v konaní o prvom dovolaní konštatované, že odvolací súd nepostupoval v súlade s uvedeným ustanovením, dokazovanie nezopakoval a nezadovážil si rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. So zreteľom na túto procesnú vadu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté prvým dovolaním zrušil.

V konaní o druhom dovolaní vyšlo najavo, že k tej istej procesnej vade konania, ktorá už bola dôvodom zrušenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2008 sp. zn. 4 Co 435/2007, došlo opätovne aj v odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4 Co 334/2009.

V zmysle § 213 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008) odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7; podľa § 213 ods. 3 O.s.p. v tomto znení platí, že ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám. Dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní (§ 122 ods. 1 O.s.p.).

O tom, ako v určitej veci prebiehalo konanie na súdoch nižších stupňov, môže dovolací súd v rámci dovolacieho prieskumu usudzovať len z obsahu spisu, osobitne zo zápisníc o pojednávaniach (viď § 40 ods. 1 O.s.p.).

V danom prípade zo spisu vyplýva, že odvolací súd po vrátení veci na ďalšie konanie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. júla 2009 sp. zn. 3 Cdo 290/2008 nariadil odvolacie pojednávanie (§ 214 ods. 1 O.s.p.) na 10. marca 2010. Zo zápisnice, ktorá bola na ňom spísaná (č.l. 491 spisu), vyplýva, že za účasti zástupcov účastníkov „bola podaná správa o priebehu doterajšieho konania“, zástupcovia účastníkov sa vyjadrili k veci, a „čítaním bol oboznámený Dohovor č. 544/2003 o zjednotení niektorých medzinárodných pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu, oznámenie MZ SR č. 544/2003 Z.z. o prijatí dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu – uzatvorenie zmluvy 28.5.1999“. Následne odvolací súd vyhlásil rozsudok.

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd na predmetnom pojednávaní relevantné dokazovanie nevykonal. Dovolací súd vzhľadom na to, a tiež v reakcii na kritické vyjadrenie zástupcu žalobcu k dôvodom zrušenia rozsudku odvolacieho súdu napadnutého prvým dovolaním uvádza nasledovné:

Ak sa chce odvolací súd odchyliť od skutkového zistenia súdu prvého stupňa, ku ktorému dospel na základe pred ním bezprostredne vykonaného dokazovania, musí v súlade so zákonom zopakovať dokazovanie v potrebnom rozsahu a zadovážiť si tak rovnocenný (plnohodnotný) podklad pre prípadné odlišné hodnotenie dôkazov. Je neprípustné, aby odvolací súd, pokiaľ sa chce odchyliť od výsledku hodnotenia dôkazov súdu prvého stupňa, dôkazy hodnotil inak bez toho, aby tieto dôkazy sám zopakoval. To znamená, že odvolací súd

sa v preskúmvanej veci znovu dopustil procesnej nesprávnosti, vytýkanej mu dovolacím súdom už v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí.

Pokiaľ odvolací súd v odôvodnení rozsudku napadnutého druhým dovolaním uviedol, že „na pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O.s.p. doplnil dokazovanie výsluchmi účastníkov“, dovolací súd poukazuje na obsah zápisnice z tohto pojednávania, v zmysle ktorej boli na odvolacom pojednávaní prítomní len zástupcovia účastníkov; už len z tohto dôvodu nemohlo byť na odvolacom pojednávaní vykonané dokazovanie výsluchom účastníkov konania. Dovolací súd pripomína, že výsluch účastníka konania (§ 131 O.s.p.) ako dôkazný prostriedok treba dôsledne odlišovať od tvrdenia účastníka konania (alebo jeho zástupcu), či už je súčasťou žaloby, ústnych prednesov na pojednávaní alebo obsahom písomných podaní adresovaných súdu. Tiež účel výpovede účastníka a tvrdenia účastníka je odlišný. Účelom skutkových tvrdení účastníka konania je vysvetliť súdu skutkový dej, ktorý zo svojich hľadísk považuje za významný; dokazovanie vykonávané výsluchom účastníka konania má overiť pravdivosť skutkových tvrdení účastníka konania.

Predmetná zápisnica spísaná odvolacím súdom (č.l. 491 spisu) svedčí o tom, že na odvolacom pojednávaní sa zástupcovia účastníkov konania iba vyjadrili k prejednávanej veci, poukázali na skutkové a právne okolnosti, ktoré sú podľa ich názoru významné pre rozhodnutie, a zhrnuli svoje skoršie tvrdenia a argumentáciu. V tom ale nemožno vidieť dokazovanie, a už vôbec nie dokazovanie výsluchom účastníkov konania.

Pokiaľ odvolací súd na odvolacom pojednávaní čítaním oboznamoval obsah dohovoru (oznámenia) publikovaného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 121 O.s.p., v zmysle ktorého netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Po zistení, že v danom prípade došlo k procesnej vade konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (po zistení, že druhým dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný a odvolací súd sa znovu dopustil tej istej procesnej nesprávnosti, so zreteľom na ktorú bolo zrušené už jeho predchádzajúce rozhodnutie), nemal dovolací súd, a to

napriek dĺžke konania a výhradám žalobcu, inú možnosť, než napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej zrušiť (§ 243b O.s.p.) a vec v rozsahu zrušenia vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková